

Sygn. akt IV Ca 560/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca – SSO Joanna Świerczakowska

Sędziowie SSO Elżbieta Włodarczyk

SSO Renata Wanecka (spr.)

Protokolant st. sekr. sąd. Katarzyna Gątarek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2015 r. w P.

sprawy z powództwa R. J.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Sierpcu z dnia 10 kwietnia 2015 r.

sygn. akt I C 37/15

1. oddala apelację;
2. zasądza od powoda R. J. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję.

Sygn. akt IV Ca 560/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Sierpcu wyrokiem z 10 kwietnia 2015r. w sprawie I C 37/15 oddalił powództwo R. J. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zadośćuczynienie w wysokości 30.000 zł oraz nie obciążył powoda kosztami procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 października 2004 roku w G., na prostym odcinku drogi, w warunkach nocnych, kierujący samochodem ciężarowym marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...), A. P. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że był nietrzeźwy i potrącił znajdującego się w obrębie jezdni nieoświetlonego pieszego P. J., który doznał obrażeń ciała skutkujących jego śmiercią. Pieszy ten poruszał się w tym samym kierunku co jadący samochód, prawą częścią jezdni. Kierujący samochodem, mając możliwość zauważenia idącego w tym samym kierunku pieszego z dostatecznej odległości, nie zareagował w żaden sposób na jego obecność na jezdni, czym doprowadził do potrącenia pieszego. Poszkodowany został najprawdopodobniej uderzony, kiedy znajdował się tyłem

do nadjeżdżającego samochodu. Obaj uczestnicy wypadku byli pod wpływem alkoholu. P. J. w chwili śmierci miał 1,0 promila alkoholu etylowego.

A. P. został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 178 § 1 kk na karę 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Pojazd, którym kierował sprawca był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółce Akcyjnej w W..

R. J. w dacie zdarzenia miał 12 lat. Jego zmarły brat – P. J., był o cztery lata starszy. Chłopcy nie mieli innego rodzeństwa. Brat był przewodnikiem powoda, uczył go gry na gitarze, gry w szachy, wspierał go w nauce, pomagał rozwiązywać problemy w sytuacjach z rówieśnikami. Po wypadku R. J. zaczął mieć problemy z nauką. Rodzice stali się w stosunku do niego nadopiekuńczy. Nie korzystał z pomocy psychologa i psychiatry. Wsparcia udzielał mu nauczyciel języka polskiego. Obecnie powód nie mieszka z rodzicami. Pracuje w W.. Od 6 lat jest w stałym związku. Planuje zawrzeć małżeństwo.

Dokonując oceny prawnej, Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 448 kc, w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Zgodnie zaś z art. 24 § 1 kc ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Sąd I instancji podniósł, że przed wprowadzeniem do kodeksu cywilnego art. 446 § 4 kc, to właśnie przepisy art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc stanowiły podstawę żądania zadośćuczynienia na rzecz osób najbliższych osoby poszkodowanej w stosunku do deliktu mającego miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.

Na podstawie art. 448 kc kompensowana jest krzywda, a więc szkoda niemajątkowa wywołana naruszeniem dobra osobistego, polegającego na fizycznych dolegliwościach i psychicznych cierpieniach pokrzywdzonego. Jednakże zdaniem Sądu, okoliczności rozpoznawanej sprawy nie uzasadniają przyznania powodowi zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc z tytułu krzywdy doznanej na skutek śmierci brata.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż zgodnie z treścią tego przepisu i ugruntowanym orzecznictwem w tym zakresie, Sąd nie ma obowiązku zasądzenia zadośćuczynienia w każdym przypadku naruszenia dóbr osobistych. Samo bowiem naruszenie dobra osobistego nie musi stanowić szkody niemajątkowej, a nie istnieje w powyższym zakresie żadne domniemanie szkody niemajątkowej. Szkodą niemajątkową są dopiero konsekwencje naruszenia. Możliwa jest sytuacja, gdy naruszenie dobra uważanego powszechnie za godne ochrony nie wywołuje u konkretnego podmiotu żadnych dalszych negatywnych reperkusji.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, iż powoda łączyła silna więź emocjonalna z bratem, gdyż różnica wiekowa między nimi była niewielka, stąd krąg rówieśników, zainteresowań był taki sam. Brat był jego przewodnikiem, uczył go gry na gitarze, gry w szachy, wspierał go w nauce, pomagał rozwiązywać problemy w sytuacjach z rówieśnikami. Jego nagła śmierć wiązała się dla R. J. z utratą bardzo bliskiej osoby, była dla niego szokiem i traumatycznym przeżyciem. Została zaburzona stała struktura rodziny powoda. Jednakże podnieść należy, iż zaburzenia emocjonalne, które utrudniały powodowi funkcjonowanie indywidualne i społeczne, związane ze śmiercią brata, trwały około roku. Proces żałoby, przechodzenie przez jego kolejne etapy, spowodowały, iż powód zaadoptował się do nowej sytuacji życiowej. Szkołę podstawową i średnią ukończył o czasie, otrzymywał wielokrotnie wyróżnienia za reprezentowanie

szkoly w zawodach sportowych. Obecnie pracuje zawodowo w banku. Ma plany na przyszłość związane z zawarciem związku małżeńskiego. Posiada też grono znajomych, z którymi spędza czas.

Zatem oceniając przeżycia powoda według obecnego stanu rzeczy, Sąd stwierdził, że ich intensywność istotnie zmalała. Od śmierci brata powoda upłynęło przeszło 10 lat. Poczucia krzywdy, żalu i smutku osłabło, co pozwoliło na normalną egzystencję i funkcjonowanie w społeczeństwie. Konsekwencje tego przykrego zdarzenia nie wpłynęły także negatywnie na aktywność życiową powoda.

Sąd podniósł także, iż powód ani bezpośrednio po śmierci brata, ani w okresie późniejszym nie korzystał z pomocy psychiatry i psychologa. Korzystne byłoby wsparcie psychologiczne, ale powód z niego nie korzystał. W związku ze śmiercią brata, powód doznał uszczerbku na zdrowiu w sensie psychologicznym, z uwagi na trwałe poczucie strachu i osłabienie rodziny pochodzenia. Uczucie to będzie mu towarzyszyło do końca życia, ze zróżnicowaną sytuacyjnie intensywnością, jednakże mieści się to w modelu przeżywania procesu żałoby.

Biorąc pod uwagę rozmiar krzywdy, rozpiętość czasową od dnia zdarzenia, a także skutki, jakie wystąpiły w dalszym życiu powoda, Sąd powództwo oddalił.

Reasumując, Sąd nie znalazł podstaw do zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia, gdyż nie byłoby ono naprawieniem krzywdy, ale źródłem wzbogacenia.

Natomiast, mając na uwadze sytuację majątkową i życiową powoda, Sąd nie obciążył go kosztami procesu, stosując art. 102 kpc.

Apelację od wyroku wniósł powód R. J., zaskarżając go w części oddalającej powództwo w zakresie kwoty 15.000 zł z odsetkami ustawowymi od 20 lipca 2013r. do dnia zapłaty i zarzucił:

- naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i oparcie rozstrzygnięcia na stwierdzeniu, że zaburzenia emocjonalne u powoda, związane ze śmiercią brata trwały około roku, przy pominięciu pozostałych okoliczności wynikających z opinii biegłego psychologa oraz pominięciu tych okoliczności, które wskazali powód i świadkowie w swoich zeznaniach, nieuwzględnienie okoliczności wynikających z doświadczenia życiowego w zakresie rozmiaru szkody, jaką wywołuje śmierć najbliższego członka rodziny;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc, polegające na błędnej wykładni tegoż przepisu i przyjęcie, że rozmiar krzywdy powoda, rozpiętość czasowa od dnia zdarzenia i wpływ, jakie zdarzenie to miało na życie powoda, nie uzasadniają przyznania zadośćuczynienia po śmierci osoby najbliższej.

Mając powyższe na uwadze, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez zasądzenie na rzecz powoda kwoty 15.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 20 lipca 2013r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną, poczynione w I instancji i przyjmuje za własne.

Sąd Rejonowy nie naruszył treści art. 233 § 1 kpc. Strona powodowa stoi na stanowisku, iż wskutek przekroczenia zasady swobody oceny dowodów, Sąd nieprawidłowo ustalił, że okres żałoby po śmierci brata powoda wynosił ok. roku. Zwraca uwagę na niekonsekwencję wywodów I instancji, który raz przyznaje, iż R. J. doznał uszczerbku na zdrowiu w sensie psychologicznym, a następnie odmawia mu prawa do otrzymania zadośćuczynienia.

W myśl art. 233 § 1 kpc Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sprawdzeniem tego, czy Sąd należycie wykonał obowiązek wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego jest uzasadnienie orzeczenia, w którym zgodnie z art.

328 § 2 kpc winien się on m.in. wypowiedzieć co do faktów, które uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodem odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1974 r. I CR 117/74 - LEX nr 7451).

Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Aby zatem zarzut odnoszący się do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów mógł zostać uwzględniony, nie wystarczy przedstawić - jak to czyni powód - alternatywny stan faktyczny; należy podważyć prawidłowość dokonanej przez sąd oceny dowodów, wykazując, że jest ona wadliwa lub błędna (wyrok SN z dnia 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99 - nie publ, wyrok SN z dnia 29 września 2002 r., II CKN 817/00 - nie publ., wyrok SN z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/96 - OSNC 2000/7-8/139, wyrok SN z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CKN 160/01 -nie publ.).

Sąd I instancji, przedstawiając w uzasadnieniu stan faktyczny, wskazał powołując się na wnioski opinii biegłego psychologa K. G., że w związku ze śmiercią brata, R. J. doznał uszczerbku na zdrowiu w sensie psychologicznym, z uwagi na trwałe poczucie straty i osłabienie rodziny pochodzenia. Nastąpiło to w dzieciństwie, w okresie kształtowania się struktur psychicznych i kompetencji społecznych. Stanowiło to obciążenie i czynnik destabilizujący. Poczucie straty będzie mu towarzyszyło do końca życia, ze zróżnicowaną sytuacyjnie intensywnością, ale mieści się to w modelu przeżywania żałoby. Jednocześnie biegła stwierdziła, że zaburzenia traumatyczne trwały u powoda przez okres około roku po śmierci brata i nie trwają nadal.

Wbrew przekonaniu apelującego, tok rozumowania Sądu I instancji, jest logiczny. Fakt, że poczucie straty będzie towarzyszyło powodowi do końca życia, nie wyklucza tego, że poradził on sobie z żałobą i obecnie prawidłowo funkcjonuje w społeczeństwie. R. J. buduje relacje ze znajomymi, planuje zawarcie małżeństwa, podjął pracę, można uznać, że ułożył sobie życie. Śmierć brata pozostanie w jego świadomości, jako traumatyczne przeżycie, ale trzeba podkreślić, że obecnie powód uporał się już z zaburzeniami wywołanymi nagłym zgonem brata.

Zatem Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc. Śmierć brata wywołała u powoda dotkliwe i głębokie przeżycia o charakterze niemajątkowym, ale ich intensywność w dacie złożenia pozwu o zadośćuczynienie zmalała na skutek upływu czasu. Zarzut błędnej wykładni przepisu mógłby być uwzględniony tylko wtedy, gdyby nie zostały wzięte pod uwagę wszystkie istotne kryteria rzutujące na tę formę rekompensaty, w tym: czas trwania, stopień intensywności cierpień psychicznych oraz nieodwracalność skutków urazu wywołanego śmiercią bliskiego członka rodziny. Sąd I instancji wszystkie te okoliczności zbadał i wyciągnął właściwe wnioski.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy oddalił apelację, stosując art. 385 kpc. O kosztach procesu w II instancji, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, Sąd orzekł zgodnie z art. 98 kpc. Wysokość wynagrodzenia radcy prawnego została ustalona stosownie do treści § 12 ust. 1 pkt. 1) w zw. z § 6 pkt. 4) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.